

Ľudské Priateľ

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapešť, Zsibárus-utca 7. szám.

Vychádza každú nedeľu.
Jednotlivé číslo 8 kr.

Predplatná cena :
na celý rok 2 zl., na pol roka 1 zl.

Priatelia roľníctva.

Jozko Ludák: Seryus bratku, zdrav buď, veru i mne to leží na srdci, čo tebe.
Slojmo Phinkás: Čeho! Ľudáci sa priateľha s nepriateľmi vlasti?
Jozko Ludák: Čuš, krestan nenie nepriateľ, tys náš jediný nepriateľ, keď sa ty vieš spojiť so židmi celého sveta, aj my sa môžeme spojiť s rovnakomysľajúcimi eudzozemská. Prečo by sme my z tej príčiny zlí hazafci mali byť.

Budú volby.

Pečenkári, chystajte sa,
Tak tiež i vy, pálenkári:
Lebo budú veľmi dobré
Gšefty robiť páni s vami.

Ešte vždy si mameluci
Myslia, že im chosníť bude
Keď s pálenkou a pečienkou
Voliča navštívia v búde.

Nože páni kandidáti
Vy sľubujte len všem ožré:
Myslíte-li, že vám toto
K ablegátstvu dopomôže.

Predsedovia mocní volieb,
Odmršťujte hlasy tuho
Aby mandát mameluka
I v budúcnosť zostal uňho.

I bez našej vedy veru
Mnohí takto budú činiť,
Aby ľudu strana ešte
Krajinu nemohla ríditi.

Lenže ste sa prerátali,
Liberálni pekni páni:
Keď myslíte, že náš ľud
I teraz bude držať s vami.

Chvála Bohu, náš ľud je už
Osvietený v celej miere,
Milosť božia soslínila
Ho vo svätej jeho viere.

Podofan.

Nedarmo sofali hlavu jednému predkovi Bánffyho, ponevác ejhla vidíme, že ani Bánffy nemá na mieste svoju hlavu.

Budinský Carihrad — ako vieme — upadol. Hja treba viac skromnosti mať a za opravdivým Carihradom neisť, potom všetko bude v poriadku.

Četnicke panovanie je u nás, písaly noviny „Alkotmány“. Veru četnicke, to je tá chýrečná maďarská sloboda — liberálna. Liberál si všetko dovoľí, keď bodáky má čo ochranu okolo seba; ešte i to, že každého tretieho voliča odmrští, je-li ľudový ten volič; liberálny hlas ale i od toho prijme, kto okrem balika chrbátového ničím nevládne.

Už je snemoveň vyslanceov rozpustená. Len keby liberálni volební predsedovia nezachádzali potom rozpusteno s nami.

Kalvinské noviny „Szabad Sajtó“ píšu o žalostiplných výsledkoch cirkevnopolitických zákonov. Nemali sa kalovini žalostiplne zachovať pri volbách ablegátskych a hlasovaní vo snemovni veľmožov, teraz by nemuseli bedákať, ktoré bedákanie im toľko pomôže, jako keby hrach hádzali na stenu.

So známou liberálnou svedomitofou pomlúvajú kóserové noviny, že dostávame podporu? Či ale páni liberáli nepojdu kóserovými grošmi na kortešažku? Či liberálna strana nemá svoju kassu? O ľudovej kasse ale kto vie?!?

Daktori fõispáni radom berú na raport a cítujú k sebe slúžnovecov, notárov, rychtárov atď. Vera to už dávno vieme, že dľa vôle fõispána mnohí slúžnoveci tak musia hlavou kývať, jako bez protimlúvenia musí kaprála poslúchať na raport vziaty gemajner.

Kedy prestane štátny pravotár ľudovým novinkárom tlačové právoty na krk vešať? Len vtedy, keď prevedie zákon, že pokerúce len oslobodia prisažní ľudového novinkára, štátny provotár sa podrobí tej pokute, ktorú on tým novinkárom prial.

Čo je dušná smelosť.

- Dušná smelosť . . . dušná smelosť . . . je, je,
- No hej, povedz dačo veľkého, bohatého a pekného.
- Dušná smelosť je, keď dievča i vrhkému, švárnemu, a bohatému mladíkovi sa opováži povedať: *nie*.

Császka—čiasťka.

Kajuch stal sa veľkým pánom,
Nový mästný hrniec má on,
Nebude viac ablegát.
U biskupa, švagra Császku,
Vynuchtil si lepšiu časťku,
Birešgazdom bude rád.

Preto toľko vieru rúbal,
Mudrončekov spis ľudu dal,
Kňazstvo špinil ľuhavo;
By ten gágor hnusný potom
S kňazským krmil si obrokom,
By mu brucho zbutňalo?

Ej že, no že, jaká móda! . . .
„Nič to zato, nenie škoda“,
Pán Kajuch si hovorí —
— Jaký Császka, taká čiasťka,
Švagor s švagrom: stará láska,
Bárs i vieru zpotvorí.

E. Zelina.

Otvorený list.

V Mokrej, 8. októbra 1896.

Ctený phán Redaktorko!

E šlag ma mohol trafiť, keď shom e zbadal v poslednom čísle Hergój Pátra e dhophis od toho phojesového, smradlavého žhida Khóna, kthorý e thakú smhelosť mhá, sha e phodpisath zha mhójo bhratranca. A čo vhaie, ešte i phovedať, či sha e neviem e rozphamätať nha tho, keď mhña, aj s mhójim thatelében vyphrovádzal z Pholska dho *nhašeho* Uhorska, a keď smhe e na hranice odpho-čivali, že shom thátemu e bhiele z phojesov obie-ral. E oprhadvivý žhid jhe then Khonko! lhebo

vhie e noibl cigánih, iach sol soi lebn! lhebo jha shom anhi hlen thátego nhemal, thojest, shom mal jhednoho, alhe nha žhidhovskhé čhíslo zomrel, keď shom mhal bhrismile (obrezovanie), nha siedmy deň mhójo žhivota, e šhlag ho trafil odh rhadosti, že ho obdharil Jhehovko s phekným synčokhom.

Theda z toho vydiťhe, phán rhedaktorkholében, že e Khonik echt pho žhidovsky vie ľuhaf.

Zho žhornálov jhudapeštianskych vhyčithujem, že sha e thnavský ablegát Phántotček e chelkom už zblháznil, a že ho dho blháznice jhudapeštan-skej zatvorili. Tho anhi neni thakého vholáčo div-ného, lhebo tho khaždý jhedon vhedel, že ohn e bhláznil, alhe phodivu e hodnejšie je thých phánov phoznať, kthorí v snemovni sha e rhadili s nim o dhonášanie zhákonov, jakho e civilné mhanželstvo, nha kthoré i on e hlasoval!

Jhehovkho mhu zhato už i dhal odmenu!

Há, nemám rečť?

Vhiae vham už nhového nhemám e čhas phi-sať, phán rhedaktorko, lhebo bhude e reč držať jhedon gójovský fharárkho, kthorý e vyhystúpy zha ablegátha s népphártskym phrogramom, a toho mhusim e isth phočúvať.

Osthávam vhaš phonizený

Šlojmo Phinkhas,
židovskhý khaplán.

Pred sudcom.

— Kolko máte rokov?

— 28.

— Aj pred siedmimi rokami ste to isté bola povedala.

— To si vyprosim; ja len lepšie musím vedieť, jak som stará.

— No hej už sme v poriadku. Ste sa narodila v roku 1828.

Hepp Icigové dobré žiadosti.

Nhech nariadia, abys na kliniku musel ísť, a tam nech sa mladí lekári na tebe učia liečiť.

Mhaj šesť dhospelých, alhe ešte slobhodných dcier; a anhi jedna nech nhemá žiadne dothýkhanie s pozemkovou knihou.

Brindzári nech majhú najväčší choseň, zhe si thy sphisovathefom.

Bhaptisti tha nhech phokrstia vo februari v Dunaji.

Vyjhednaj a vyplath vopred drahú večeru, dostaň ale este pred jedením pekelské bofasti žalúdkové.

Mhaj thakú múdru tvár a výbhorné oči, abhys dvojnásobné okuliare mal vždy na nose vylepené: predsa ale anhi na phád abhys nevidhel.

Kusy zrkadla.

Okolnosti života sa pekne vyrovnajú. Jako sú totižto zásluhy bez odmeny; tak sa najde neraz i odmena bez zásluhy.

Ťazko je žiaľ celkom do srdeca skryť. Keby ale kto na silu ho chcel odhaliť, možno, že by nás to život stálo.

Daktorá žena má preto pamät krátku, lebo jej jazyk je dlhý. Totižto ani si nemôže zapamätať, čo všeličo potárala.

Recept proti dúlu.

Pre dúl medzi rožným statkom Orava mnoho trpí, lebo jarmoky na statok sú celkom zakázané, a jediný prameň groša zatrepaný. Proti tej neresti jeden oravský múdre, ktorý sa okolo statku rozumie, lebo z mäsiarskeho pokolenia pochádza, vynasiel jeden prostriedok, od ktorého vraj dúl prestane a jarmoky otvorené budú. Tento múdre v tom domnení je, že keď sa voličia necheú dať zakúpiť tatárom, snád sa to podari, keď ich s volmi, kravami, teleami a jalovičkami na jarmok pustia, a tak istotne vola a voličia za jednu cenu možno bude zadovážiť. — To si ale voličia iste dobre rozmyslia.

Pre tú vážnu príčinu dobytí múdre na verejnosť podáva recept na vykorenenie dúlu, ktorý je nasledujúci:

Rychtári! keď budete so mnou na liberála hlasovať, dúl prestane a jarmoky sa otvoria. Buďte tatármi, hlasujte so mnou, vtedy sa za pekný groš aj vy môžete predať. Ja budem chodiť po oboch, budem kupovať dvojnóhých somárov a s tými budem štiepiť voly, kravy a jalovice; dvojnóhé ošípané ale budú mať vysokú cenu v Bobrove, keď im koža očervenie. — Dôslovnejšiu a obsirnejšiu zpravu o tomto najnovšom liečení podáva v Námestove

Jano Szeméttanyai.

1827

Dobrý židovský korteš.

— Khriéte brathkhu: Dholhu s kňazmi dholu s žudhovou stranhou, nech zije socialismus.
Robothnik: To nenie socialismus, lež onuco—betárismus!

—> Anekdoty Herkó Pátra. <—

Lekár a manželka.

Lekár: Ja musím teraz preč odísť, vy majte veľkomožná starosť o to, aby sa váš muž dobre vypotil.

Veľkomožná: Vtedy najlepšie bude, mu ukázať úty s mojich šiat.

Sviňský pes.

Pred viacerými rokmi zažaloval vo Vrbovom ktosi jedného kopaničára, že mu tento nadal do sviňských psov.

Sudea spravodlivý, ale nie pánsky, vyslúchal obe stránky a tak znel ortel, že to není urazenie na etí, ponevác takého psa ani nieto na svete.

Zalobník vyplatil útraty a ponevác ten výraz neboli úražlivý, takto sa odporúcal: S Bohom pan sudea, vy pes sviňský.

Prinútený.

Sudea: Jako ste vy mohol toho ubohého clovoka tak náramne dochňapať? Vsak vás on neban-toval.

Obžalovaný: Ja, pán sudea, u nás vtedy hody boly, a na blizu nebolo druhého, teda som prinútený bol jeho namästit.

Výhovorka.

Sudea: Tento chudák sa ponosoval, že si mu veľké zaucho vylepil; zaplať 5 zl.

Obžalovaný: Nezaplatím, ponevác som mu ja len pred ucho vylepil.

Slovenský žiak.

Ostrihomský správca školy sa pýta:

— Odkiaľže si, bratku?

— Zhora!

— Z neba snáď?

— Čerta; z pekla, od Nitry.

Uprimnosť.

— Prosim ponižene — prosí žobrák — keby ste sa ráčil nadomnou smilovať a mi dačoho dopriať.

Pán: No veru hneď vám vteperim groš na pálenku, pravda?

Zobrák: Oh nie prosim pekne, na pálenku, na tú som už dostal, teraz bych prosil ešte na žemľu.

Pred sudcom.

Sudea: A nepovedalo vám svedomie, že ste sa nestatočno zachoval?

Vinník: Možno, že mi aj hovorilo, ale som nepočul, lebo mám slabý sluch.

B e s e d n i c a.

Povďačnosť.

(Dokončenie.)

Jak žaba sa učapila, priliezla ku dverám a cez kľúčovú dierku kukala dnu a to tak, div jej zrak nevyskočil.

Celkom prirodne hneď strečkovaľa k panej meldovať, čo videla, ktorá tiež preberala nohama, jak veverica, ku dverám otcovej siene, aby sa o tom presvedčila, či je pravda, čo posolkyňa jej sdělila.

O pol hodiny vykročil starec.

Úctiplne ho pozdravili sluhovia, ktorí si ho rano ani nevšimli.

Deera bola čira vlúdnosť, zať samá privetivosť.

Pravda u nás zostanete, drahý svokre? Veru vás nepustíme ku švagrom. Počuli sme, jako s vami zachádzali. Uvidíte, že jest to ešte vďačnosti na svete.

Starec sa zasmial, a veď srdce jeho po vrch bolo žiaľom naplnené nad toľkou nevďačnosťou.

Po poludni na druhý deň vrátil dukáty priateľovi, ktorý mu blahoželal, že sa figel tak výborne podaril mu.

O dakoľko rokov — behom ktorého času mu veľmi dobre sa vodilo — zomrel starý svokor.

Pán zať ale miesto pokladu našiel následovný zapečatený list:

Milovaný pán zať!

Čo som mal, som medzi vami rozdelil. Iného majetku nemám. Nehnevám sa, miesto naočivyačfovania jednu radu tu chcem naznačiť:

Nerozdeľ medzi deťmi svoj statok, zakaľ si živ.

Uprimný svokor.

Pán zať div sa nerozpučil od jedu, ale sa bál posmechu švagrov, ani žene nesdělil ten list.

Medzi štyrma očima.

Ja ho budem tlačit v politike, ty ho tlač vo výbore kvótovom; však ten tmavý somár len asnaď dajakosí vyprší, keď aj nie už u nás, tak vo Viedni. No vo Viedni, či nevieš, že tam tí najväčší politickí loptoši sú najlepšie na tom! Po sebe to viem.

Nespi, bedli!

Nespi, bedli, na stráži bud,
Milá Slovač moja:
Blíži sa, hľa, zase búrka
Volebného boja.

Obstúpi fa dosti skoro
Sajka podlých lhárov,
Neznabohov, poturčencov,
Žido-liberálov.

Nasľubujú ti, jak pred tým,
Zase hory doly,
Že učinia koniec tvojej
Psote a nevoli.

Ale never, Slovač moja,
Never ty tým pánom:
Lživé je ich každé slovo,
Podšité cigáňom.

Nestarajú sa o tvoje
Trpké muky, bôle,
Ale ťi len ukázať chcú
Straku tam na kole.

Preto never ľasú, ktorý
Z tvojích špikov tyje,
Ale zvuč: Ludová strana
Nech žije, nech žije!

A . . . ský.

Aje mu povedal.

Shervus, Jhán ghazda, zkadiaľ.
Z pivnice si nesiem ľudového nápoju.
Dhajthe mi, aj jha bhudem ľudový.
Dhám ti Mojso, abys nebol ľudový.
A phrečo abhyech nebol?
Lebo sú u ľudovej strany samí poriadni ľudia,
dlho bys tam nevydržal.

Traja mladí kunštári.

Tito vždy spolu držali, i nadobudnuli si malý majetok; z ktorej príčiny odcestovali do jedného mestečka, aby sa tam usídlili.

Ponevác ale spoločne nadobudnuté peniaze nevedeli priateľsky medzi sebou rozdeliť bez svady, sverili ich na jedného bankára s tou podmienkou, aby ich im len vtedy vydal, keď razom všetci traja to budú žiadať.

Jedon loptoš ich ale o nedlho nahovoril, že lepšie by bolo do domu vložiť tie peniaze.

Tým druhým dvom sa páčil ten plán, a išli k bankárovi, aby im vydal peniaze, lebo vraj na druhý deň si ich chcú vyzdvihnúť.

Ten kujon na druhý deň si zaskočil k bankárovi, ktorý mu tie peniaze vydal, lebo však v deň predošlý všetci traja boli ich jednou myslou žiadali.

Potom skočil na koňa, a tam ten!

Ti dvaja ani jeho nevideli viac, ani peniaze.

Celkom rozhorčení zažalovali bankára, že on smlúvu zrušil, keď peniaze jednému odovzdal.

Bankár sa vyhováral; ťi ale neboli ani trochu ústupnejší.

Vtedy sa on ohlásil:

No dobre, ja vam ešte raz vyplatím tú summu, jestli všetci traja sa ustanovíte u mňa a si pridete pre tý peniaze.

Pravdaže ten uprsknutý nemal chuti sa navrátiť; a tak bankár vyhral tú pravotu.

Žartová obrázková hádka.

Prosí, oroduje mladík!
Tieho, lebo je tu tatík!
(Nech sa páči najst ho.)

Odkazy Redakcie.

Všetkých ct. predplatiteľov úctive uvedomujeme, že s týmto číslom H. P. sme im poslali aj prvé číslo mesačníka *Naša Nádej*, ktorý je odporúčaný tak svojim výborným obsahom, jak i nízkou cenou. Prosíme ale aj druhým ho dať čítať, aby sa on následkom hŕbného predplatenia zmocil a udržať mohol.

Kubinský. Netreba sa vám obávať, lebo neohrozený Ferdinand spravil kroky a zamedzil cestu ďalšiemu pokračovaniu v tej veci. Vy ste teda istý len napred neanávne. Neprijemnosť: aj my máme dost.

Knížná polica.

Priprava ku sv. spovedi a prijímaniu, poučné dielo pozostáva z 5 háčkov, a nemôžem ho dost vrele odporúčať pre školské deti a takých dospelých, ktorí celkom isto a určite sa chcú spovedať: cena viazaného výtisku je len 15 kr., a je k dostaniu pod týmto nápisem: T. Lujza Csery. Budapešť, VI. Podmaniezky u. 15. aj erga sacra.

„Kráľovna sv. Ruženca.“ mesačník: je k dostaniu za 80 kr. v Trstenej u dp. dekana Štefana Pironcsák.

„Katolícke Noviny“ vydáva dp. Martin Kollár, farár v Nádasi: stoja na celý rok 2 zl.: vychádzajú mesačne dvakrát.

„Pútnik“ mesačník stojí na celý rok len 50 kr.: vydáva ho Spolok sv. Vojtcha v Trnave.

„Naša Nádej.“ mesačník o sviatosti oltárnej: na celý rok je k dostaniu za 80 kr. vo Vacove u dp. Michala Varga.

„Dom Tobijašov.“ Výborné — asi 100 strán obsahujúce — dielo, ktoré každej rodine len vrele odporúčať môžeme. K dostaniu je za 65 kr. v Teplej (Lenge) pp. Bělábánya u dp. farára Richarda Osvalla.

*

Upozornenie!

S úctou uvedomujeme ct. obecnstvo, že

Velký obrázkový

Ľudový Kalendár Herkó Pátra

už koncom októbra vŕnde z tlače.

Velmi zajímavého obsahu bude; obrazy budú celkom nové. Utešené rozprávky budú v ňom, rozličné žarty, polozenie ľudovej strany obmaľované, veršiky.

Úctive prosíme ct. priateľov, aby toto dielo v tých najvyšších krúhoch v záujme ľudového presvedčenia rozširovali.

☛ Cena 30 krajciarov. ☛

Vyzvanie ku predplateniu.

Moji drahí čitatelia, nová štvrt je tu, Vyzývame vás my teraz zase k predplatku. Naše noviny to veľmi rady činia. Že ľudu vždy vďačne oči otvoria. Bičujeme my fčišpánov, liberálnych ablegátov. Lenže by sme vyžiť mohli, potrebujeme aj grošov. Nešanujeme an židov, neeh majú hockofko groši, Herkó Páter týchto pánov vždy len dobrý móres učí. Hólem, sólem, hepp, hepp, len predpatíť treba hmed.

Majiteľ a zodpovedný redaktor:

Julo Markoš.

Hlavný pracovník: Napoleon Janda.

Tlačou „Pátrie“ Budapešť, Űllői-ut (Köztelek).

